

MAŽEIKIŲ DAILĖS MOKYKLOS FŠPU 3 METŲ PRADINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Pradinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programos paskirtis – padėti mokiniams pasirengti mokytis pagal Dailės mokyklos formalųjį švietimą papildančio pagrindinio ugdymo programą. Programos tikslas - lavinti vaiko prigimtines fiziologines galimybes kurti dailę. Programos užduotimis lavinama spalvinė klausa, šviesotamosos jautra, tūrio suvokimas, ugdoma valia, kruopštumas, mokoma spontaniškai kelti vizualines idėjas, susijusias su dailės medžiagų ir technikų savybėmis, pasirinkti ir taikyti paprastas dailės technikas, tapyti teptukais, mentelėmis, voleliais, kempinėmis, išgauti naujų spalvų, atpažinti naudojamus priemonės, atlikimo technikas, nusakyti dailės kūrinių spalvų nuotaiką, linijų ir erdvinių formų įvairovę, savais žodžiais paaiškinti paprastas dailės sąvokas, supažindinama su dailės technikomis, erdvinei kūrybai reikalingomis medžiagomis,. Programos vykdymo metu supažindinama su artimiausios aplinkos dailės kūriniais, padedama organizuoti parodėles.

Programos trukmė – 3 metai.

Įgyvendinant Programą, mokomasi grupėje.

Mokinių skaičius grupėje nuo 5 iki 10.

Programai įgyvendinti rekomenduojama mokymosi aplinka ir mokymosi priemonės:

- a) dailės dalykams pritaikytos klasės su molbertais, stovais, stalais, specialiu apšvietimu ir įranga – keramikos degimo krosnimi, grafikos spausdinimo staklėmis ir kt.;
- b) kompiuterinė, demonstracinė įranga;
- c) vaizdinė, informacinė ir metodinė medžiaga bei priemonės;
- d) mokinių darbams eksponuoti pritaikytos erdvės su ekspozicine įranga.

Baigusiems programą mokiniams rekomenduojama dailės ugdymą tęsti, renkantis pagrindinio dailės formalųjį švietimą papildančio ugdymo programą, specializuoto ugdymo krypties dailės programą (pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su dailės ugdymu programa), ar dailės neformaliojo vaikų švietimo programą.

II SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR STRUKTŪRA

Programos tikslas – padėti mokiniams įgyti, nuosekliai ir sistemingai ugdyti dailės srities meninius gebėjimus, individualumą, kultūrinį sąmoningumą, estetinę nuovoką, tenkinti dailės pažinimo ir raiškos poreikius.

Programos uždaviniai:

atskleisti ir plėtoti mokinių kūrybinius ir meninės raiškos gebėjimus, puoselėti vaikų kūrybos spontaniškumą ir individualumą;

sudaryti mokiniams galimybę rinktis savo poreikius, gebėjimus atitinkančias dailės ugdymo formas;

suteikti galimybę mokiniams plėsti vaizduojamąją patirtį, ją panaudoti savo išgyvenimų ar

idėjų vaizdavimui;

padėti išmokti naudotis pagrindinėmis dailės raiškos meninėmis bei techninėmis priemonėmis, domėtis savo krašto ir pasaulio kultūra, ugdyti supančio pasaulio įvairovės suvokimą. Programą sudaro dailės pažinimo ir raiškos dalykas.

III SKYRIUS

DAILĖS PAŽINIMAS IR RAIŠKA

Dailės pažinimo ir raiškos paskirtis – suteikti dailės suvokimo pradmenis ir formuoti pradinius dailės raiškos įgūdžius.

Dailės pažinimo ir raiškos tikslas – ugdyti gebėjimus dailės priemonėmis perteikti regimąjį bei vaizduotės pasaulį, įgyti kūrybos proceso suvokimo pradmenis.

Dailės pažinimo ir raiškos uždaviniai:

- a) ugdyti pradinius grafines, spalvines, erdvinės raiškos įgūdžius;
- b) formuoti pradinius įgūdžius, dirbant su skirtingomis medžiagomis bei priemonėmis, supažindinti su įvairiomis technikomis;
- c) ugdyti dailės kūrinio ar reiškinių suvokimo pradmenis, formuojant aplinkos stebėjimo, analizavimo įgūdžius, skatinti juos pritaikyti, įgyvendinant savo kūrybinius sumanymus.

Dailės pažinimo ir raiškos veiklos sritys:

- a) spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška;
- b) dailės pažinimas ir reflektavimas.

Dailės pažinimo ir raiškos mokymas:

- a) pirmais mokslo metais rekomenduojama mokytis 4 valandas per savaitę, antrais – trečiais 6 valandas per savaitę;
- b) valandos dailės pažinimo ir raiškos veiklos sritims skiriamos mokyklos nuožiūra. Atsižvelgiant į mokyklos ugdymo bazę, tradicijas, ugdymo poreikius bei aktualijas, veiklos sritys gali būti integruojamos;
- c) gali būti sudarytos mobilios grupės;
- d) užsiėmimai gali būti organizuojami gamtoje, muziejuose, galerijose ir kt.;
- e) derinami informaciniai ir kūrybiniai metodai;
- f) ugdymas individualizuojamas, lanksčiai pritaikant užduotis, laiduojant mokinio gebėjimų plėtotę bei poreikius, ugdomas pastabumas, nestandartiškas kūrybinis mąstymas, skatinama stebėti aplinkinį pasaulį, gamtos reiškinius, dailės kūrinius.

Dailės pažinimo ir raiškos dalyko mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška	
Nuostata – įsitraukti į kūrybos procesą. Vizualizuoti savo idėjas piešiant, tapant ar lipdant. Išbandyti skirtingas medžiagas ir technikas. Pasitikėti savo meniniais gebėjimais ir drąsiai kurti. Domėtis savo krašto kultūra	
Esminis gebėjimas: kelti ir įgyvendinti vizualias idėjas, išbandant grafines, spalvines, erdvines raiškos priemones bei technikas	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti sumanymus, vizualias idėjas ar vaizduoti pasirinktus motyvus, komponuojant plokštumoje ar erdvėje.	1.1.1. Kelti ir vystyti vizualius sumanymus; 1.1.2. pasirinkti vaizdavimo motyvus; 1.1.3. stebėti ir analizuoti supančią aplinką; 1.1.4. semtis vizualių idėjų stebint tautodailės ir profesionaliojo meno kūrinius; 1.1.5. komponuoti erdvines formas, motyvus ar atskirus elementus apibrėžtoje plokštumoje.

<p>1.2. Naudotis elementariomis spalvinės, grafinės ir erdvinės raiškos techninėmis priemonėmis, įgyvendinti sumanymus, naudojant nesudėtingas technikas.</p>	<p>1.2.1. Atpažinti ir skirti elementarias piešimo bei grafikos priemones bei medžiagas, žinoti tradicinius jų naudojimo būdus, išbandyti nesudėtingas technikas; 1.2.2. skirti tradicines tapybines priemones bei dažus, žinoti pagrindines jų savybes, išbandyti nesudėtingas technikas; 1.2.3. skirti pagrindines skulptūros bei keramikos priemones ir medžiagas, žinoti elementarius lipdybos ir konstravimo būdus, išbandyti nesudėtingas technikas.</p>
<p>1.3. Kuriant naudoti pagrindinius meninius raiškos elementus ir priemones.</p>	<p>1.3.1. Išgauti įvairių atspalvių maišant pagrindines, papildomas, chromatines bei achromatines spalvas. Pasirinkti spalvų derinius; 1.3.2. naudoti įvairias linijas, dėmes, formas, išgauti skirtingų tonų, tekstūrų; 2.3.1. lipdyti, konstruoti ir jungti įvairias erdvinės formas, bendrais bruožais perteikiant jų charakterį bei paviršių faktūras.</p>
<p>2. Veiklos sritis - dailės pažinimas ir reflektavimas</p>	
<p>Esminis gebėjimas – reflektuoti ir įsivertinti dailės, kultūros paminklus bei reiškinius, taikyti dailės pažinimo įgūdžius praktinėje veikloje ir gyvenime</p>	
<p>Gebėjimai</p>	<p>Žinios ir supratimas</p>
<p>2.1. Susieti kūrinio nuotaiką su dailės raiškos priemonėmis.</p>	<p>2.1.1. Paaikškinti vartojamus elementarius meno ir dailės terminus; 2.1.2. atpažinti ir skirti pagrindines dailės rūšis, žanrus ir kai kurias technikas; 2.1.3. vartojant elementarias dailės sąvokas apibūdinti kūrinio keliamą įspūdį, nuotaiką, išvardinti pagrindines meninės raiškos priemones.</p>
<p>2.2. Išvelgti tautodailėje, meniniame palikime ir šiuolaikiniame mene raiškos priemonių kaitą.</p>	<p>2.2.1. Išvardinti esminius tautodailės bruožus; 2.2.2. atpažinti lietuvių liaudies meno simbolius, juos paaikškinti; 2.2.3. atpažinti ir palyginti kai kuriuos skirtingų epochų meno kūrinius; 2.2.4. savais žodžiais apibūdinti pastebimus meninės raiškos skirtumus įvairiose epochose ir kultūrose.</p>
<p>2.3. Stebėti ir vertinti savo, kitų kūrybą bei pasiekimus parodose, meninėse akcijose, projektuose.</p>	<p>2.3.1. Pasirinkti ir išvardyti dailės kūrinio vertinimo kriterijus; 2.3.2. apibūdinti pasirinktus darbus, pagrįsti savo nuomonę.</p>

Spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška:

a) Komponavimas plokštumoje, erdvinės formos kūrimas, formų komponavimas tarpusavyje; teminės kompozicijos, natūrmortas, peizažas, portretas, abstrakti, siužetinė kompozicija. Nesudėtingi funkcionalūs objektai. Natūra ir meninis vaizdas. Esminių natūros bruožų perteikimas. Kūrinio idėja, perteikiama nuotaika. Kūrybinės interpretacijos, remiantis natūra, tautodaile, profesionaliuoju menu;

b) Tapymas guašu. Piešimas pieštuku, tušu, kreidelėmis, pastele, anglimi, sangina ir kt. Lipdyba iš molio, plastilino, gipso formavimas, erdvinių formų kūrimas lankstant, konstravimas iš įvairių medžiagų, papjė mašė. Karpymas, lankstymas, aplikacija, koliažas, grotažas, atspaudai, nesudėtingos grafikos technikos, įvairios mišrios bei eksperimentinės technikos ir kt.

c) Pagrindinių, papildomų chromatinių ir achromatinių spalvų maišymas, atspalviai, šiltos – šaltos, šviesios – tamsios spalvos, nuotaikos kūrimas spalvomis. Taškas, linija, dėmė, tonas, štrichas, tekstūra. Geometrinės ir gamtinės formos, paviršiaus charakteris, faktūra, reljefas, įspaudai, funkcionalios formos. Ritmas, statika – dinamika, simetrija – asimetrija, kontrastas – niuansas.

Dailės pažinimas ir reflektavimas.

Menas mūsų aplinkoje. Menas kaip žaidimas. Dailės terminai. Dailės rūšys ir žanrai. Plastinės kalbos elementai. Meno epochos: senosios civilizacijos, didieji meno stiliai, modernus ir postmodernus menas. Etnokultūra: kalendorinės šventės, papročiai, pasakos, simboliai. Tautodailė: formos, medžiagos, dekoras, ornamentas, spalvos. Dailės kūrinio analizės pradmenys.

1 KLASĖ

Dalykai	Plastika	Tapyba	Grafika
Val. sk. per savaitę/metus	2/68	2/68	2/68
Programos turinys	<p>Darbo vieta. Medžiagos.</p> <p>Trimatis objektų atkartojimas iš susirinktų daiktų.</p> <p>Medžiagos ir jų teikiamos raiškos galimybės (popierius, plastilinas, sagos...).</p> <p>Darbo įgūdžių ugdymas.</p> <p>Individualumas.</p> <p>Objektų pažinimas.</p> <p>Objektų pasirinkimas.</p> <p>Objektų atkartojimas iš atminties.</p> <p>Situacijų konstravimas.</p>	<p>Darbo vieta.</p> <p>Dažai ir priemonės.</p> <p>Guašo ypatybės.</p> <p>Spalvų teorijos žaidimai.</p> <p>Pažintis su spalvų savybėmis.</p> <p>Spalvinė aplinkos struktūra.</p> <p>Spalvos įtaka nuotaikai.</p> <p>Spalvų kompozicijos.</p> <p>Spalvinių dėmių kompozicijos.</p> <p>Gamtos spalvos.</p> <p>Spalvinimo užduotys.</p> <p>Edukaciniai užsiėmimai.</p>	<p>Darbo vieta.</p> <p>Įranga, priemonės.</p> <p>Daikto dydis.</p> <p>Piešimas iš atminties pieštuku.</p> <p>Piešimas iš atminties įvairiomis priemonėmis.</p> <p>Linijų piešimas.</p> <p>Dėmių piešimas.</p> <p>Dėmių ir linijų ritmo užduotys.</p> <p>Nesudėtingi ornamentai.</p> <p>Sąvokų reikšmių aukštas – žemas, storas – plonas, ilgas – trumpas, siauras – platus piešimas.</p> <p>Estampo užduotys.</p>
Darbų skaičius per metus	4	6-8	8-10
Vasaros praktika Val. sk. Savaitę/metus	20/20		
Programos turinys	Gamtos objektų kopijavimas		
Darbų skaičius per metus	18-22 (8-10+10-12)		

Rezultatas	Išmoks turimus daiktus panaudoti kaip raiškos priemonę. Sugebės realistinį objektą dekoratyvinti. Geriau regėjimu fiksuos tūrius.	Mokiniai susipažins su tapybos medžiagomis ir priemonėmis, guašo ypatybėmis, spalvų savybėmis. Gebės spalvomis reikšti savo nuotaiką .	1. Mokiniai susiformuos darbo įgūdžius, išmoks stebėti ir pastebėti aplinką, objektus. 2. Mokiniai išmoks skirti kai kurias piešimo technikas, pažins priemones, sužinos plastinės raiškos būdų, domėsis aplinka, reikš savo mintis ir jausmus piešimo priemonėmis. Lavinsis regimoji atmintis.
-------------------	---	--	---

2 KLASĖ

Dalykai	Plastika	Tapyba	Grafika
Val. sk. savaitę/metus	2/68	2/68	2/68
Programos turinys	Realūs daiktai. Realių daiktų panaudojimas ornamente. 2 matavimų daiktai. 3 matavimų daiktai. Pasirinktų medžiagų savybės. Lipdyba iš atminties.	Spalvų teorija. Reikalingos spalvos pasidarymas. Dėmė plokštumoje. Spalvų skambėjimo užsiėmimai su muzika. Tapyimo sluoksniai. . Paveikslas - apačia, vidurys, viršus, kairė-dešinė. Potėpio keliami jausmai. Gamtos stebėjimas.	Priemonės: tušas, vaškas, siūlai ir t.t. Realistinio ir dekoratyvaus vaizdo skirtumai. Dydžiai ir formos. Nuotaikos, kuria teikia daiktas. Erdvės. Matavimų teorija. Tonų teorija. Štricho teorija. Plokštuma: spalva, proporcijos, dekoras. Plokštumos dengimo būdai.
Darbų skaičius per metus	4	8-10	7-9
Vasaros			

praktika Val. sk. Savaite/metus	20/20		
Programos turinys	Nesudėtingi peizažai, jų planai		
Darbų skaičius per metus	18-22 (8-10+10-12)		
Rezultatas	Išmoks iš įvairių medžiagų perteikti sumanymus, vizualias idėjas, pavaizduoti pasirinktus motyvus, komponuoti ant plokštumos ar erdvėje .	Mokės atpažinti ir skirti tapybos dažus priemones bei medžiagas, žinos jų naudojimo būdus, išbandys nesudėtingas technikas.	Pažins piešimą viena spalva. Išmėgins įvairias medžiagas, priemones, paviršius.

3 KLASĖ

Dalykai	Piešimas (eskizai) 2+1	Tapyba 2	Kompozicija (grafika, tapyba) 2+1	Plastika (keramika)	D. istorija 1
Val. sk. per savaitę/metus	3/102	2/68	2/102	2/68	1/34
Programos turinys	Piešimo būdai ir techninės priemonės, jų panaudojimo galimybės. Piešinio formavimo principai. Piešiamų objektų proporcijos. Plokštuma ir erdvė. Elementarūs erdvės formavimo principai (linija, tonas).	Tapybos išraiškos priemonės: spalva, potėpis, faktūra, tekstūra. Tapyba guašu. Medžiagos, priemonės. Spalvotyra: spektras, spalvos tonas, atspalvis. Kontrastingos ir artimos spalvos. Šiltos	Plastinės išraiškos priemonės ir jų panaudojimas kompozicijoje. Kompozicinės išraiškos priemonės ir jų panaudojimo būdai. 10-12 (5-6+5)	Erdvinės plastikos pagrindai (konstravimo būdai, mastelis). Skulptūros pagrindai (medžiagos ir technologijos). Reljefas ir faktūra. Erdvinės plastikos taikymas interjere.	Menas mūsų aplinkoje. Realus ir meninis vaizdas. Meninio vaizdo kūrimo būdai, plastinės kalbos elementai. Pagrindiniai dailės terminai. Dailės šakos ir žanrai. Lietuvių tautodailė – tradicijos ir šiandiena.

	Perspektyva. Apšvietimas. Plokštuma ir tūris (paprastų ir tūrinių objektų konstravimas ir modeliavimas). Tekstūra. Medžiagiškumas. Kūrybiškumo ugdymas.	ir šaltos spalvos. Spalvų sąveika. Spalvų stebėjimas natūroje. Forma, tonas ir spalva. Spalvos panaudojimas emocinei saviraiškai			
Darbų skaičiu per metus	20-24	8-10	6	3	6 (3+3)
Vasaros praktika Val. sk. Savaitę/metus	20/20				
Programos turinys					
Darbų skaičius per metus					
Rezultatas	Mokiniai turės suvokimą ir įgūdžius, kaip vaizduoti erdvinius objektus piešinyje, palyginti ir nustatyti objektų dydžius, tekstūros ir apšvietimo pagalba modeliuoti formą,	Mokiniai sužinos apie tapybinės išraiškos galimybes. Išmoks maišyti spalvas ir pritaikyti emocinei saviraiškai ir formos modeliavimui	Mokiniai suvoks kompozicines išraiškos priemones, jų įvairovę, plastinės išraiškos priemones ir jų panaudojimą	Mokiniai sužinos ir gebės naudoti lipdymo, konstravimo, tūrio ir mastelio įgūdžius tolimesnei veiklai.	Mokiniai mokės pagrindinius dailės terminus, dailės šakas ir žanrus, susipažins su lietuvių liaudies menu, artimiausioje aplinkoje esančiais meno kūriniais.

imituoti medžiagiškumą, išreikšti objektų tarpusavio santykį ir padėtį erdvėje.				
---	--	--	--	--